

Rodica Bretin

CERCEII DIN STELE DE MARE

„Copilăria este regatul unde nu moare nimeni.“

Stephenie Meyer

Din goana mașinii sau din mersul grăbit pe unul dintre trotuare, strada Lungă părea una obișnuită, cu case vechi având doar parter sau cel mult un etaj, cu porți masive și chei din fier forjat. Fiecare locatar primea câte una, fiindcă nu venise vremea interfoanelor. A noastră era cât o cheie de cetate, dar se plia printr-un sistem ingenios, ca să încapă în orice buzunar sau poșetă. Ferestrele caselor priveau toate spre strada pietruită cu cuburi din bazalt pe care tropăiau caii junilor când coborau din Șchei în Duminica Tomii sau mășșăluiau strigând lozinci cu jumătate de gură oamenii muncii la defilarea de 1 Mai.

La prima vedere, spuneam, era o stradă oarecare. Asta până când deschideai una dintre porți. Era ca-n tablourile în care artistul se pictează pe sine însuși cu pensula în mână în timp ce zugrăvește un al doilea autoportret unde se vede încă unul și încă, la nesfârșit. Pe strada Lungă, din prima curte se deschideau altele, nu chiar la infinit, fiindcă ultima se înfîgea în Dealul Făgetului ca într-un dig verde. Așa își făceau sașii casele, cu camere înșiruite în „stilul vagon“ – ar fi putut trece dintr-o încăpere în alta ca într-un tren unde

locomotiva era la poartă, iar ultimul vagon în spatele curții. Am spus *ar fi putut*, lucru care nu mai era valabil, fiindcă Spațiul Locativ al Primăriei decuplase vagoanele între ele, dând *repartiție* pe fiecare câte unei familii sau mai multora. Cu excepția zilelor de sâmbătă și Duminică, oamenii plecau dimineața la serviciu la aceeași oră, iar atunci curtea semăna cu un tren ajuns la destinație din care toți călătorii coboară în grabă, aglomerând peronul.

Privită de pe Tâmpa, strada Lungă arăta ca o stație cu sute de peroane lângă care erau trase trenuri ce nu plecau niciodată. Exista însă o diferență. Spre deosebire de gările socialiste, cu zugrăveala scorojită, nemăturate din cincinalul trecut, cu coșuri de gunoi ce dădeau pe dinafară și mucuri de țigară aruncate pe jos – curțile săsești erau pline de flori. Iar dacă s-ar fi ținut un concurs de frumusețe, numărul 61 de lângă grădinița germană, care avea la parter o mică papetărie, merita să câștige marele premiu.

Mijlocul curții era o alee podită cu pietre albe, de râu, iar dintr-o parte și din alta se revărsau talazuri verzi în care se topise un curcubeu de nuanțe. Pretutindeni vedeai flori: în straturile de pământ, în ghivecele atârinate de pereți, în jardinierele de sub ferestre, în vasele de lemn, plastic sau fontă așezate lângă praguri. Poteca se tot îngusta, până ce pășeau de-a dreptul printre lujere înalte, îngreunate de povara

corolelor, iar la ușa ultimului apartament, al familiei Lehmann, se dezlănțuia o adevărată junglă, într-o orgie de culori și miresme. Erau acolo o puzderie de mușcate, garofițe, narcise, zambile, crini, bujori, trandafiri, regina-noptii, stânjenei și mai ales zorele albe, roz, mov, cățărându-se pe ziduri ca o iederă sălbăticită. N-aveau cum să înflorească toate deodată, plantele au și ele ceasul lor biologic, răstimpul lor de glorie efemeră când urcă pe scena lumii vegetale ca niște actrițe la o gală Oscar – dar întotdeauna erau destule care să își etaleze petalele catifelate, îmbobocite sau în amurgul splendorii lor, pentru ca fundătura curții să arate ca un adevărat Eden. „O grădină e oglinda sufletului celui care o îngrijește“ – sau așa se spune.

De fiecare dată doamna Raissa, soția bijutierului, ne primea, pe mine și pe mama, ca pe niște oaspeți dragi. Ne așezam sub umbrarul de glicină liliachie și – în timp ce îl așteptam pe domnul Lehmann să iasă din atelier – sorbeam din limonada servită rece și sifonată, cu lămâie și glazură de zahăr pe buza paharului, un adevărat răsfăț!

Dacă Raissa ar fi crescut flori din piatră seacă, soțul ei era un artist, așa cum fuseseră tatăl și bunicul său. Elad Lehmann lucra în aur sau argint – orfevrării filigran, fine ca niște dantele cusute la gherghef de domnițele din vechime. Iar gemele îi vorbeau, le alegea după culoare și limpezime: diamante, smaralde, agate, safire, rubine. Știa să le șlefuiască fără cusur pe cele noi, să redea strălucirea celor vechi. Meseria de bijutier nu dispăruse odată cu luxul decadent al burgheziei;

devenise doar desuetă, la fel ca toate îndeletnicirile legate de creativitate.

Comuniștii n-aveau nevoie de pictori, sculptori, poeți sau prozatori – decât ca să slăvească realizările socialismului triumfător, care nu se mai lupta demult cu nimeni, decât, poate, cu propriul popor. Biruitor a ce până la urmă? Al bunului gust, al simțului estetic? „Noi muncim, nu gândim“ era crezul pe care partidul încerca să îl sădească în mințile tuturor ca pe sămânța unei buruieni otrăvite, sperând să încolțească, să dea rod. Artiștii? Niște paraziți pe spinarea poporului. Ce făceau ei nu era muncă ci distracție, pentru care mai aveau și pretenția să fie plătiți!

Elad Lehmann lucra la bijuteria Siracuza de lângă hotelul Coroana de pe strada Republicii, atelierul-magazin care fusese odinioară al tatălui său. Lehmann-fiul ne-a povestit cum, la parterul clădirii în stil Baroc și Art Nouveau, se aflase în vremurile *bune* o faimoasă cafenea unde, în 1923, s-a ținut primul cenaclu literar din Brașov.

În anii copilăriei mele hotelul se numea Postăvarul, iar cafeneaua devenise o cofetărie unde se vindeau savarine și bomboane marca Dezrobirea – fosta fabrică de ciocolată Hess. Bijuteria naționalizată își păstrase vechiul nume, Siracuza, însă din proprietar Elad devenise un simplu angajat. În cele opt ore ale programului, șase zile pe săptămână, iar câteodată și sâmbăta, lucra verighete late, inele-ghiuluri, brățări și lanțuri împletite în opturi ca modelele croșetate pe pulovere muncitorești. Nu i se îngăduia să iasă din tipare ori să își folosească imaginația, așa cum n-avea voie să facă crucifixe sau medalioane cu

madone, simboluri ce ar fi sabotat sănătoasa filosofie materialist-dialectic-ateistă. Un aurar care în loc de Inelul Nibelungilor meșterește verighete de prost gust nu își putea vedea viitorul decât în culori sumbre.

Lehmann a decis să și-l caute în altă parte, peste mări și țări, în abia înființatul stat Israel în care își puneau speranțele evreii de pretutindeni. Unii emigraseră deja acolo, părăsindu-și patriile adoptive. Elad Lehmann avea nevoie de aprobarea autorităților, iar aceasta nu se obținea nici ușor, nici repede, nici ieftin. Îi trebuiau bani, mulți, ca să mituiască pe cine trebuie, de la funcționarii mărunți până la cei *de sus*. Ca să-i strângă, a început să lucreze „la negru“. Primea comenzi și le făcea în timpul liber, uneori până noaptea târziu, în atelierul de acasă, meșterind bijuterii delicate ca niște flori de aur, la jumătate din tarifele de la Siracuza. I se dusesse vestea, la modul discret, fiindcă autoritățile nu i-ar fi privit cu ochi buni „afacerea“.

Sub umbrarul de glicină a apărut în sfârșit aurarul, împreună cu fata lui, Talida, elevă la Liceul de Artă, și cu un album cu modele, îndemnându-ne să-l răsfoim pe îndelete. Pe fiecare pagină erau inele, brățări, coliere, lănțișoare cu pandantive cum nu văzusem vreodată și nici nu credeam să existe: clasice, baroce, cu arabescuri complicate, geometrice, altele pe care nu știam pe atunci să le descriu ori să le numesc. Erau și cercei acolo, după ei venisem, mama voia să port neapărat unii – probabil ca să dovedească scepticilor că aparențele înșală: în ciuda părului tuns scurt și a purtărilor băiețești, eram totuși o fetiță.

Când am ajuns la sfârșitul albumului l-am închis și am luat-o de la capăt, filă cu filă. Nu că n-aș fi avut de unde alege, dimpotrivă, erau atâtea modele, unul mai frumos decât altul! Multe își aflau inspirația în grădina doamnei Raissa, însă am văzut și cercei candelabru, evantai sau fluture, ba chiar niște buburuze cu rubine cât vârful de ac pe aripi. Mamei îi plăceau doi ghiocei cu toartele curbate, deși bijutierul o tot îmbia cu ultima lui creație, de care părea tare mândru: o pereche de libelule din aur alb, cu ochi de safire. Lehmann era un adevărat maestru, mama privea fascinată, se mai oprea să mă întrebe pe mine, dar eu dădeam din cap că nu – și așa ne-am pomenit iarăși la ultima pagină.

– Nu-ți place nimic? m-a întrebat mama, jenată de lipsa mea de entuziasm.

M-am uitat la fata meșterului aurar, la paginile rămase deschise, apoi iarăși la Talida și la cerceii pe care îi avea în urechi. Erau micuți, delicați, în forma unor stele de mare. Mă îndrăgostisem de ei pe loc, în chiar clipa când îi văzusem. Nu era frumos să arăți cu degetul, știam, dar am făcut-o totuși, împungând timid văzduhul spre Talida.

În loc să se supere, fata și-a dat părul după ureche, ca să-i pot admira și celălalt cercel. *Avem aceleași gusturi, nu-i așa?* spunea sclipirea din ochii ei.

– Steluțe de mare... Bună alegere, a rostit Elad cu un zâmbet care a trecut de la el la Talida și înapoi la mine.

Și-așa a rămas. Mama adusesse aur la schimb – un lănțișor cu o verigă ruptă și verigheta bunicului, puse într-o batistă înnodată pe care i-a dat-o meșterului. În trei săptămâni cerceii vor fi gata, ne-a

promis domnul Lehmann, am băut restul de limonadă cu lămâie și zahăr, apoi, când să plecăm, Talida a vrut să-mi adune un buchet din florile dimprejur – și erau multe, de parcă grădina ar fi fost o arcă a lui Noe florală.

Am clătinat repede de cap. Nu voiam! Talida m-a privit uimită, fără să priceapă refuzul, poate fiindcă uitasem să îl învelesc în staniolul vorbelor.

– Mulțumesc, dar nu trebuie.

Am rostit asta politicoș și la fel de hotărât, apoi i-am spus de ce. Nu-mi plăceau florile tăiate, să le văd cum mor, clipă de clipă, chiar dacă puneam în vase o pastilă de aspirină să le mai lungesc viața. Vorbisem repede, încălecând cuvinte unele peste altele și gesticulând ca atunci când nu mă simțeam în apele mele. Mă va crede nerecunoscătoare sau, mai rău, o ciudată?

Talida m-a privit fără un cuvânt, apoi m-a luat deodată în brațe și m-a sărutat pe obraz.

– Înțeleg ce spui, surioară. Dar sunt puțini cei care gândesc ca noi.

În următoarele săptămâni m-am culcat în fiecare seară gândindu-mă la cerceii cu stele de mare, niște vise atât de realiste încât dimineața îmi pipăiam urechile, dezamăgită să nu-i găsesc acolo. Mama, care nu număra zilele ca mine, dar îmi simțise nerăbdarea, s-a gândit să mă liniștească. Domnul Lehmann nu era un meseriaș oarecare, ci un artist. Pe primul îl poți grăbi, cu bani, cu promisiuni sau rugăminți, al doilea o să-ți spună la fel ca Michelangelo, de câte ori Papa Sixtus al IV-lea îl sâcâia cu întrebarea „Când va fi gata zugrăveala Capelei Sixtine, maestre?” și se

alegea cu eternul răspuns: „Atunci când va fi!”

Ai mei se cunoșteau destul cu familia Lehmann ca să știe că Elad era un om de cuvânt –dacă întârzia cu lucrarea, trebuia să aibă un motiv, unul întemeiat.

– Evreii nu uită niciodată ce au promis, m-a asigurat mama.

Așa era, cum s-a dovedit două zile mai târziu – deși aș fi preferat să nu fi avut dreptate de data asta. Cum puține familii își permiteau luxul unui telefon pe vremea copilăriei mele, doamna Lehmann n-a avut cum să ne anunțe vizita.

Ne-am pomenit într-o după-amiază cu ea la ușă, sunând la sonerie. Mama a poftit-o înăuntru și, pentru că nu se clinea din prag, înțepenită acolo, a luat-o de mână, conducând-o ca pe o oarbă până în sufragerie, unde femeia s-a lăsat greu pe canapea, de parcă i se înmuiaseră genunchii. Mama s-a așezat alături, așteptând-o să-și adune vorbele.

Soția bijutierului rămânea tăcută, doar lacrimile au prins să-i curgă, pe obraji, pe gât. Nu s-a apucat să le ștergă – nu le simțea ori nu le lua în seamă? Când a început să vorbească lacrimile s-au oprit brusc, sau poate deveniseră cuvinte care picurau la fel de încet, de liniștit, încât nu le-am putut cuprinde din prima clipă cumplitul înțeles.

– L-au arestat acum două nopți. Au venit doi inși în civil, cu haine lungi de piele și l-au luat pe sus. Acum îl anchetează Miliția Economică, nu știu unde l-au dus, unde îl țin, nu mă lasă să-l văd, să-i trimit măcar un pachet cu mâncare, Elad suferă de ulcer și... Ei zic c-ar fi furat aur din depozitul atelierului Siracuza, ca să facă

acasă bijuterii pe care le-a vândut. Cum să spună așa ceva? Elad al meu mai bine și-ar tăia mâna decât să se atingă de ce nu este al lui!

Pe Raissa au năpădit-o iarăși lacrimile acelea tăcute, care veneau și plecau ca dintr-o voință proprie. Eu am scos batista și i-am întins-o, doamna a luat-o și abia atunci a părut să bage de seamă că eram acolo. A continuat să vorbească pe un ton scăzut cu mama, care a însoțit-o apoi până la ușă, încercând să o încurajeze cum putea.

Eu am rămas în urma lor, ținându-mă de mână cu întrebarea pe care nu îndrăznisem să o pun, deși îmi ardea buzele: de ce să-l aresteze pe meșterul aurar? Rostul milițienilor era să îi apere pe oamenii cinstiți, ca domnul Lehmann, nu să-i prigonească.

Când mama s-a întors, n-am întrebat-o nimic, știam că îmi va spune singură totul. Și, într-adevăr, mi-a deslușit cum stăteau lucrurile, fără să le ascundă ori să le spoiască cu o glazură de minciuni, ca să fie mai ușor de înghițit. Așa erau părinții mei, spuneau întotdeauna adevărilor neplăcute pe nume – fără ca asta să însemne că m-ar fi iubit mai puțin. Mama nu-mi vorbise niciodată cu superioritatea și tonul condescendent al unui adult care le știe pe toate, dar mai ales e convins că un copil trebuie ținut departe de realitățile lumii și vieții. Dintotdeauna mă tratase de la egal la egal, ca și cum diferența de vârstă n-ar fi contat și poate de aceea m-am simțit mereu mai *acasă* în lumea maturilor decât în cea a copiilor, căreia ar fi trebuit de drept să îi aparțin.

Și de data asta a fost la fel. Mama mi-a lămurit situația de-a fir în păr, fără metafore care să-mi cruțe sensibilitatea, fără ocolișuri de la drumul faptelor. Lumea era prost alcătuită – cu cât aflam mai devreme, cu atât mai bine voi ști să mă feresc de gropile de canal ivite în calea celor naivi, creduli sau neștiutori – unele lăsate deschise din întâmplare, altele dinadins. În viață lucrurile nu sunt aproape niciodată ce par a fi. Elad Lehmann era un om cinstit, dar care făcuse greșeala de neiertat în ochii autorităților să vrea să câștige un ban în plus. Nu furând, ci din munca lui – ceea ce nu reprezenta o circumstanță atenuantă pentru Miliția Economică.

Cu cinci ani în urmă familia Lehmann ceruse să emigreze în Israel. De atunci stăteau cu bagajele făcute, pe picior de plecare, așteptând o aprobare care nu mai venea, cu toate că Elad împărțise cu generozitate „cadouri“ prin birourile Serviciului Emigrări. Cineva l-a sfătuit să mituiască *mai sus*, iar meșterul aurar strângea bani, în singurul fel în care putea. Lucra acasă și, cum nu cerea mult, oamenii erau mulțumiți. S-a găsit însă și unul care *avea avea un dinte* împotriva lui. Deși se spune că *minciuna are picioare scurte*, o sesizare anonimă a fost de-ajuns ca bijutierul să fie ridicat în miez de noapte. În America a existat dintotdeauna prezumția de nevinovăție, oricine fiind considerat fără pată până când dovezile se adunau împotriva lui. În România socialistă se întâmpla exact invers: cui era împrășcat cu noroiul calomniei, îi lua un ocean întreg ca să se spele – asta dacă reușea până la urmă.

Când veniseră să-l salte pe soțul ei, în pijama și papuci de casă, milițienii făcuseră

percheziție în apartament, răscolind după orice obiect care părea de valoare, din aur sau nu, iar pe unele băieții în uniforme albastre le strecurau discret în propriile buzunare. Doamna Lehmann nu venise doar ca să ne dea de veste despre nenorocirea ce o lovise, ci și să ne încredințeze că ne va despăgubi pentru aurul nostru confiscat împreună cu restul.

Mama a liniștit-o, nu era nicio problemă, ba mai mult, ea și tata vor depune mărturie pentru cinstea bijutierului învinuit pe nedrept, nu de un rival gelos care o râvnea pe Raissa – la fel de frumoasă cum mi-o închipuiam pe iubita lui Edmond Dantès, Mercedes – ci de un vecin ros de invidie.

Cum a cunoaște pe cine trebuie, unde trebuie, era cheia succesului în socialism – nu degeaba PCR însemna și *Pile, Cunoștințe, Relații* – tata a vorbit cu șeful lui, care îl știa pe directorul de la Hidromecanica, care avea un văr la miliție... Iar el și mama au scris declarații pe proprie răspundere: „pe tovarășul Elad Lehmann îl cunoaștem de mulți ani și garantăm pentru caracterul său integru“. După ce au așteptat cu orele pe coridoarele Judecătorei, părinților mei li s-a promis că vor putea depune mărturie la proces în favoarea pârâtului. N-au mai apucat. Cu câteva zile înaintea audierilor, la ușa noastră au sunat soția și fiica meșterului aurar.

Mă uitam de la una la alta și nu pricepeam, de ce erau amândouă în negru, de ce Talida arăta matură, îmbătrânită deodată, de parcă ar fi fost sora și nu fiica mamei ei. Niciuna nu plângea, aveau doar cercuri vinete în jurul pleoapelor, de la nopțile nedormite din grijă pentru tatăl,

pentru soțul de care nu știuseră nimic timp de patruzeci de zile.

Acum, știau.

Lehmann era mort, avusese inima slabă și emoțiile îi fuseseră fatale, ori poate îl doborâseră vinovăția, muștrările de conștiință – susțineau cu cinism anchetatorii. Miliția Economică interoga cu amenințări și înjurături, dar mai adesea cu pumnii, picioarele, cu bastoane de cauciuc. Bătaia nu e ruptă din rai – cum li se spunea copiilor, un alt neadevăr menit să le strâmbe viața înainte de devreme – însă pe cei acuzați pe nedrept îi ajută să își amintească lucruri pe care nu le făptuiseră. Până la urmă scriau ce li se dicta, semnau tot ce li se punea în față, iar dacă un grafolog le-ar fi analizat scrisul – fiindcă detectoare de minciuni nu erau pe atunci – ar fi descifrat nu adevăr acolo, ci teroare.

Dacă Lehmann murise de groaza a ce îl aștepta sau stâlcit în bătaie de un milițian prea zelos, nu se va ști niciodată. Fusesse trimis acasă într-un sicriu închis și i se *sugerase* soției să îl înmormânteze în aceeași zi, fără multă tevatură. Asta fusese ieri, acum bijutierul era sub pământ, în lada de lemn cu capac bătut în cuie peste care, alături de flori, Raissa pusese albumul cu modele desenate, ce n-aveau să mai fie niciodată gărgărițe sau libelule de aur.

Ne-a povestit asta cu ochii uscați, ochi care nu puteau plânge, fiindcă toate lacrimile curseseră deja, iar izvorul lor secase, rămăsese doar mълul tristeții. Talida vărsa și lacrimile mamei ei, și tot în felul acela tăcut, sfâșietor, de parcă și-ar fi pierdut glasul odată cu tatăl.

Tatăl! Și-atunci mi-a trecut prin minte un gând care m-a înfricoșat: *cum ar*

fi fost să nu-l mai văd vreodată pe tata, să mi-l fure un accident, o boală, o nenorocire căzută ca fulgerul pe cerul senin al copilării mele? O lume fără tata? Era peste putință!

Copiii n-au sentimentul trecutului și se uită spre viitor cu o privire încețoșată de așteptări și incertitudini, ca niște pisoii ce abia au făcut ochi. În singura lor realitate, prezentul, mama și tata țin pe umeri bolta cerească, sunt coloanele pe care se sprijină lumea. Cum ar fi ca una să se prăbușească pe neașteptate? Dacă tata... Nici măcar nu mă puteam gândi la așa ceva. Mă uitam la fata bijutierului și mă închipuiam în locul ei. „Dumnezeu îi dă omului câtă suferință poate să ducă, câteodată chiar mai mult și o duce și pe aceea“, spunea bunica. Eu n-aș fi îndurat atâta durere. Cum de putea Talida?

Am apucat-o de braț, strâns, de parcă aș fi vrut să îi iau o parte din povară, ca să îi fie mai ușor. Dar nu era cu putință. „Fiecare cu crucea lui“, ar fi zis tot bunica, care trecuse prin destule de când corabia vieții ei traversase două războaie, un an de foamete, o molimă ce nu se numea încă pandemie și să nu uităm cireșa de pe tort, ori de pe colivă, colectivizarea.

M-am îndepărtat un pas de fata bijutierului, însă am rămas agățată de mâna ei și am privit-o în ochi, cerându-i iertare fiindcă tatăl meu trăia, iar al ei nu. Sufeream pentru ea și-n același timp eram ușurată fiindcă nenorocirea nu mă lovise pe mine, pe noi... Talida m-a luat în brațe, lipindu-și obrazul ud de al meu și am rămas așa, ascultându-ne inimile, înțelegându-ne fără vorbe – nu cred că m-am simțit vreodată mai aproape de cineva cum am fost în clipa aceea de fata lui Elad Lehmann.

A fost ultima oară când am văzut-o pe ea sau pe mama ei, deși ne mai sunau câteodată de la un telefon public, cu cabină de sticlă și fise. Schimbam câteva banalități despre toate și nimic – telefoanele erau de obicei ascultate, fiind câte trei interlocutori pe fir, doi ca să vorbească și unul ca să ia notițe.

Au trecut apoi câteva săptămâni fără niciun semn de viață, iar ca să ne ducem neinvitați în curtea de la numărul 61 parcă nu ne venea – când într-o seară ne-am pomenit la ușă cu doamna Lehmann și cu fiica ei, amândouă tot în negru, dar în veșminte de călătorie și cu o expresie schimbată pe chipuri – împăcare, un început de speranță?

Primiseră viza de emigrare în Israel, ne-au spus, erau în drum spre București ca să ia avionul în dimineața următoare de pe Aeroportul Băneasa. Era ca și cum moartea bijutierului, tată și soț, fusese o jertfă cerută de zeii cei neîndurători ca să îi izbăvească familia.

M-am uitat la valizele din mâinile lor, din carton, cu colțare metalice ruginite. Atât li se îngăduia să ia cu ele după o viață de muncă. Mă îndoiam că geamantanele cele jerpelite erau pline cu diamante și rubine, cât să trăiască o viață de huzur pe o plajă din Hawaii, ca în filmele cu spioni ieșiți la pensie. Amândouă plecau cu hainele de pe ele și cu răsuflarea din piept – dar, uneori, asta poate fi de ajuns.

M-am bucurat și m-am întristat pentru Talida – scăpa de necazuri, însă pierdeam o prietenie ce abia apucase să se înfiripe. Mamă și fiică și-au luat rămas bun și au ieșit, conduse de ai mei până la poartă.

Când s-au întors, le-am pus părinților singura întrebare ce îmi mai rămăsese.

– De ce pleacă? Nu le pare rău după Brașov?

Poate acolo traiul le va fi mai ușor, poate voiau să lase în urmă amintirile dureroase, ori le așteptau la Ierusalim rude pe care nu le văzuseră demult... Toate ar fi fost motive întemeiate, dar, așa cum bănuisem, nu și singurele.

Cei din familia Lehmann, mi-a deslușit mama, erau evrei, așa cum noi eram ortodocși, iar soții Bodor catolici, deși același Dumnezeu veghea peste toți și toate. Evreii aveau o istorie complicată pentru un copil de șase ani, era de-ajuns să știu că trăiseră mult timp risipiți prin lume, printre alte nații. Pricepându-se bine la comerț, destui adunaseră averi, ceea ce le adusese prigoniri și progromuri – lucruri despre care o să aflu la școală, la ora de istorie. Dar de la o vreme evreii aveau o patrie, statul Israel, înființat cu zece ani înainte de nașterea mea. Își câștigaseră un loc al lor sub soare, unde nu mai erau tolerați, ci *acasă*.

Asta puteam înțelege! A fi român rămânea încă o noțiune abstractă pentru mine, patria mea era Brașovul, cel mai frumos oraș din lume. Talida se ducea să fie între ai ei și, pentru o clipă, gândul că acolo va fi în siguranță a fost mai puternic decât regretul despărțirii. Soția și fiica meșterului aurar plecaseră demult când am observat pachetul pe care Talida îl lăsase pe masa din bucătărie când ne ceruse voie să își ia un pahar cu apă. Pe el era caligrafiat numele meu, iar înăuntru se aflau o foaie de hârtie și o cutiuță pătrată.

„Să nu te schimbi niciodată, sora mea!“ îmi scria Talida, cu litere caligrafice, ușor aplecate într-o parte.

Tot de la ea era cutia, pe care am deschis-o încet, ținându-mi răsuflarea. În scoica de carton, pe o pernuță de catifea neagră, străluceau două stele de mare. Și-abia atunci mi-am amintit că nu-i văzusem cerceii, nici nu le simțisem atingerea când îmi lipisem obrazul de al ei. A fost un dar neprețuit și ultima veste despre familia bijutierului, care sper din tot sufletul să fi ajuns cu bine și să aibă noroc în noua viață.

Să fii fericită Talida, oriunde te-ai afla!

CAIETELE SAGA 2022